

**ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ И ОДРЖИВИ
ТЕРИТОРИЈАЛНИ РАЗВОЈ ЗВЕЗДАРСКЕ ШУМЕ:
ИСКУСТВА ИЗ СТУДИЈА УРБАНОГ ПЛАНИРАЊА**
THE PROTECTION OF NATURAL RESOURCES AND SUSTAINABLE
TERRITORIAL DEVELOPMENT OF THE ZVEZDARA URBAN FOREST:
THE EXPERIENCES FROM THE URBAN PLANNING STUDIO

*Бисерка Митровић¹
Мирјана Бараћ²
Јелена Марић³*

DOI: 10.5937/EKO-ENG24026M

АПСТРАКТ

Звездарска шума је заштићено природно добро и значајна компонента система зелених површина Београда. Поред посебних природних и културних вредности, подручје Звездарске шуме карактерише разноликост јавних садржаја, посебно из области науке и истраживања, образовања и васпитања деце. Шире окружење Звездарске шуме одликује велика разноликост урбаног ткива, ~~како~~ различита хоризонтална и висинска регулација и блокови у трансформацији са некомплетном урбаном матрицом.

Имајући у виду њен положај у граду и значај, подручје Звездарске шуме је претрпело различите притиске претежно стамбене нелегалне изградње, како унутар граница Звездарске шуме тако и на њеним рубовима. Сложеност подручја, различити интереси и просторни конфликти, захтевају посебан приступ проблему одрживог територијалног развоја подручја и заштите постојећих зелених површина.

Овај рад се бави специфичним методолошким и креативним приступом урбаном планирању заштићеног подручја Звездарске шуме и резултатима рада студената у оквиру предмета "Одрживи територијални развој" на Универзитету у Београду – Архитектонском факултету.

---

¹в.проф. др; диа; Универзитет у Београду, Архитектонски факултет; ORCID: 0000-0002-3077-6710

²асистент; диа; Универзитет у Београду, Архитектонски факултет ORCID: 0009-0008-6937-4197

³доц. др; диа; Универзитет у Београду – Архитектонски факултет; ORCID: 0000-0002-3906-850X

У оквиру предмета "Одрживи територијални развој" на Универзитету у Београду – Архитектонском факултету, студенти су креирали савремена урбанистичка решења у спреси са заштићеним природним амбијентом, потребама и интересима локалне заједнице, претходно анализирајући теоријски и плански основ, прикупљене информације са теренског истраживања и уочене проблеме и потенцијале локације. Предложена решења, у контексту одрживог урбанистичког планирања и пројектовања, дефинисана су у складу са могућностима и ограничењима просторног, економског, културног и социјалног развоја подручја Звездарске шуме.

Кључне речи: *Звездарска шума, одрживи развој, заштићени природни амбијент, урбанистичко планирање, едукација*

ABSTRACT

The Zvezdara urban forest is a protected natural asset essential to Belgrade's green area system. In addition to unique natural and cultural values, the area of the Zvezdara Forest is characterised by a variety of public facilities, especially in the fields of science and research, education and children's daycare.

The broader environment of the Zvezdara urban forest is characterised by a great variety of urban fabric, different horizontal and height regulation and blocks in transformation with an incomplete urban matrix. Considering its importance and position in the city, the area of Zvezdara Forest has suffered various pressures from primarily residential illegal buildings, both within the borders of Zvezdara Forest and on its edges. The complexity of the area, different interests and spatial conflicts require a unique approach to the problem of sustainable territorial development of the area and protection of existing green areas.

This paper deals with a specific methodological and creative approach to the urban planning of the protected area of Zvezdara Forest and the results of students' work on the subject "Sustainable Territorial Development" at the University of Belgrade - Faculty of Architecture. Students created contemporary urban solutions in conjunction with the protected natural environment and needs and interests of the local community, having previously analysed the theoretical and planning basis, collected information from field research, and observed problems and potentials of the location. In the context of sustainable urban planning and design, the proposed solutions are defined following the possibilities and limitations of the spatial, economic, cultural and social development of the Zvezdara Forest area.

Keywords: *Zvezdara Forest, sustainable development, protected natural environment, urban planning, education.*